

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

SCENARIUSZ LEKCJI

OPRACOWAŁA: MGR ANNA TYKA (UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH)

TEMAT: OD A DO Z – OD A DO JA, CZYLI PIERWSZE SPOTKANIE Z ALFABETEM POLSKIM I UKRAIŃSKIM

UCZESTNICZY:

Uczniowie w wieku 9–13 lat – obywatele Ukrainy, którzy przekroczyli granicę Polski po 24 lutego, uczęszczający do szkoły podstawowej w województwie śląskim, oraz obywatele Polski, uczęszczający do szkoły podstawowej w województwie śląskim.

CZAS TRWANIA:

1 godzina dydaktyczna.

CELE ZAJĘĆ:

- uczeń potrafi rozpoznać litery drukowane alfabetu polskiego/ukraińskiego;
- uczeń potrafi wskazać różnice w literach drukowanych między alfabetem polskim i ukraińskim;
- uczeń potrafi odwzorować uporządkowanie alfabetu polskiego/ukraińskiego;
- uczeń potrafi wskazać litery alfabetu polskiego/ukraińskiego, które tworzą imię ucznia;
- uczeń potrafi nazwać wybrane zwierzęta w języku polskim/ukraińskim;
- uczeń zna liczbę liter w alfabecie polskim/ukraińskim;
- uczeń poszerza wiedzę na temat alfabetu polskiego/ukraińskiego;
- uczeń wykazuje gotowość do posługiwania się alfabetem polskim/ukraińskim;
- uczeń wykazuje gotowość do rozwijania umiejętności pisania alfabetu polskiego/ukraińskiego po śladzie;
- uczeń wykazuje gotowość do rozmowy na temat różnic między alfabetem polskim i ukraińskim
- uczeń wykazuje zainteresowanie tematem, chęć do pracy w grupie oraz do rozmowy i wymiany informacji;

METODY I FORMY PRACY:

- plenum (interakcja nauczyciel–uczeń), praca indywidualna, praca w grupie, mapa myśli, metody aktywizujące, prezentacja.

WPROWADZENIE

- Przed lekcją nauczyciel zawiesza na tablicy i na ścianie wybrane litery alfabetu polskiego i ukraińskiego (zał. 1a, zał. 1b). Na początku zajęć nauczyciel wita się z uczniami, a następnie zachęca ich do odgadnięcia tematu lekcji: *W różnych miejscach w sali możecie dostrzec coś, co pomoże wam odgadnąć temat dzisiejszej lekcji. Co w sali szczególnie zwróciło waszą uwagę? Jak myślicie, o czym będziemy dzisiaj*

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

rozmawiać, co nowego poznacie? (nauczyciel zwraca się do uczniów w języku polskim i ukraińskim).

- Uczniowie, dzięki rozwieszonym w klasie literom alfabetów oraz przy wsparciu nauczyciela, dzielą się swoimi skojarzeniami dotyczącymi zajęć i odgadują temat lekcji, którym jest poznanie alfabetów polskiego i ukraińskiego. Nauczyciel wprowadza również nowe słowa, mówiąc: *Alfabet w języku ukraińskim to azbuka/abietka, i odwrotnie – azbuka/abietka to po polsku alfabet* (nauczyciel zwraca się do uczniów w języku polskim i ukraińskim).
- W celu zaktywizowania uczniów i zachęcenia ich do dalszej pracy nauczyciel zaprasza na środek sali dwóch chętnych uczniów (po jednym z grupy polskiej i ukraińskiej), którzy zechcą nazwać litery alfabetu (uczeń ukraiński – alfabetu ukraińskiego, uczeń polski – alfabetu polskiego). Nauczyciel może zachęcić uczniów w następujący sposób: *Czy znajdzie się dwóch śmiałków (po jednym z grupy ukraińskiej i grupy polskiej), by przedstawić wszystkim alfabet polski i ukraiński? To na pewno zainteresuje waszych kolegów i wasze koleżanki* (nauczyciel zwraca się do uczniów w obu językach). Jednocześnie nauczyciel zwraca się do wszystkich uczniów: *Słuchając alfabetów, postarajcie się policzyć, ile liter ma każdy z alfabetów*. Następnie dwóch chętnych uczniów nazywa litery alfabetu polskiego i ukraińskiego, a uczniowie odgadują liczbę liter w alfabetach (32 – w alfabecie polskim, 35 – w alfabecie ukraińskim; na tym etapie nauki nie wprowadzamy informacji dla uczniów z Ukrainy o dwuznakach i znakach diakrytycznych w języku polskim).

ĆWICZENIE 1A: PIERWSZE KROKI – ABIETKA/AZBUKA

- Nauczyciel dzieli uczniów na dwie mieszane grupy (polsko-ukraińskie), zaprasza ich do dwóch ławek, na których rozłożone są litery alfabetu ukraińskiego (zał. 1a), następnie mówi: *Za chwilę obejrzyjecie krótką animację o alfabecie ukraińskim* (zał. 2). *W animacji każdej literze alfabetu towarzyszy jedno zwierzę. Waszym zadaniem jest uważne obejrzenie animacji, a następnie ułożenie liter w odpowiedniej kolejności. Będziecie pracować w grupach mieszanych, będziecie mogli pomóc sobie nawzajem. Na koniec postaramy się wspólnie odczytać cały alfabet. Możecie również zwrócić uwagę na nazwy zwierząt, które pojawiają się w animacji, wrócimy do nich w kolejnych ćwiczeniach* (nauczyciel zwraca się do uczniów w obu językach). Uczniowie oglądają animację, a następnie pracują w grupach. Uczniowie z Ukrainy pomagają uczniom z Polski w ułożeniu liter alfabetu ukraińskiego. Na zakończenie tej części ćwiczenia polscy uczniowie starają się, przy wsparciu uczniów z Ukrainy oraz nauczyciela, przeczytać litery alfabetu ukraińskiego.

ĆWICZENIE 1B: PIERWSZE KROKI – ALFABET

- Uczniowie pracują w dwóch tych samych grupach, nauczyciel zaprasza ich do dwóch kolejnych ławek, na których rozłożone są litery alfabetu polskiego (zał. 1b), następnie mówi: *Za chwilę obejrzyjecie krótką animację o alfabecie polskim* (zał. 3). *W animacji*

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

każdej literze alfabetu towarzyszy jedno zwierzę. Waszym zadaniem jest uważne obejrzenie animacji, a następnie ułożenie liter w odpowiedniej kolejności. Będziecie pracować w grupach mieszanych, będziecie mogli pomóc sobie nawzajem. Na koniec postaramy się wspólnie odczytać cały alfabet. Możecie również zwrócić uwagę na nazwy zwierząt, które pojawiają się w animacji, wrócimy do nich w kolejnych ćwiczeniach (nauczyciel zwraca się do uczniów w obu językach). Uczniowie oglądają animację, a następnie pracują w grupach. Uczniowie z Polski pomagają uczniom z Ukrainy w ułożeniu liter alfabetu polskiego. Na zakończenie tej części ćwiczenia ukraińscy uczniowie starają się, przy wsparciu uczniów z Polski oraz nauczyciela, przeczytać litery alfabetu polskiego.

ĆWICZENIE 2: CZY ZNASZ TO ZWIERZĘ? – SKOJARZENIA

- Uczniowie dalej pracują w grupach polsko-ukraińskich, tym razem jednak nauczyciel prosi, by uczniowie polscy przeszli do przeciwnych grup – pozwoli to na większą integrację uczniów i lepsze zapoznanie się z nowymi uczniami. Obu grupom przekazuje po jednym komplecie kart przedstawiających zwierzęta (zał. 4), które pojawiły się w prezentowanych animacjach, i wyjaśnia kolejne ćwiczenie: *Otrzymałście ode mnie komplety kart przedstawiające zwierzęta, które pojawiły się w animacjach o alfabecie polskim i ukraińskim. Waszym zadaniem jest dopasowanie zwierząt do liter alfabetu w taki sposób, jak było to przedstawione w animacjach. Każda litera alfabetu odpowiada jednemu zwierzęciu (jest pierwszą literą nazwy danego zwierzęcia lub, jak zapewne zauważyliście w animacji, występuje w środku nazwy danego zwierzęcia. Mam tutaj na myśli np. litery q, ę, ó etc. w języku polskim czy znak miękkiej – w języku ukraińskim. Jedna grupa dopasuje zwierzęta do liter alfabetu polskiego, druga – do liter alfabetu ukraińskiego. By ułatwić wam zadanie, podobnie jak w przypadku poprzedniego ćwiczenia, będziecie pracować w grupach mieszanych, będziecie mogli sobie wzajemnie pomagać. Gdy już będziecie gotowi, postaramy się wspólnie przeczytać litery obu alfabetów i nazwać niektóre ze zwierząt (nauczyciel objaśnia ćwiczenie w obu językach). Uczniowie pracują w grupach przy wsparciu nauczyciela, który pomaga w komunikacji między uczniami. Po skończonym ćwiczeniu uczniowie czytają litery alfabetu i wybrane nazwy zwierząt. Aby zaktywizować uczniów, kolejne litery alfabetu i nazwy zwierząt mogą czytać różni uczniowie przy wsparciu swoich kolegów.*

ĆWICZENIE 3: ALFABET/ABIETKA – PODOBIENSTWA I RÓŻNICE

- Nauczyciel rozdaje uczniom po dwie kartki przedstawiające litery drukowane alfabetu polskiego (na jednej kartce, zał. 5a) i ukraińskiego (na drugiej kartce, zał. 5b), następnie objaśnia ćwiczenie: *Waszym zadaniem jest zaznaczenie kolorem niebieskim liter w alfabecie polskim i ukraińskim, które pod względem graficznym wyglądają identycznie w obu językach, kolorem czerwonym liter, których określony zapis graficzny występuje tylko w jednym alfabecie, a kolorem żółtym liter, których zapisy graficzne są identyczne, ale oznaczają inne litery w obu alfabetach (polecenie jest sformułowane*

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

w obu językach). Uczniowie wykonują ćwiczenie, a następnie razem z nauczycielem wskazują zaznaczone litery w alfabecie polskim i ukraińskim, które pod względem graficznym wyglądają identycznie w obu językach (np. A, E, I, M, O, T), litery, których określony zapis graficzny występuje tylko w jednym alfabecie (np. litery w alfabecie polskim: Ą, Ć, Ę, Ł, Ń, Ó, Ś, Ź, Ż; litery w alfabecie ukraińskim: Б, Г, І, Д, Є, Ж, З, И, Ї, Й, Л, П, Ф, Ц, Ч, Ш, Щ, Ъ, Ю, Я, У); oraz litery, których zapisy graficzne są identyczne, ale oznaczają inne litery w obu językach (np. B, H, P).

ĆWICZENIE 4: W POSZUKIWANIU LITER – MOJE IMIĘ

- Nauczyciel rozdaje uczniom nowe kartki z zapisanym alfabetem polskim/ukraińskim (zał. 5a, zał. 5b), informuje uczniów, że będą pracować w parach polsko-ukraińskich, a następnie wyjaśnia ćwiczenie: *Będziecie pracować w parach mieszanych, by móc sobie wzajemnie pomagać. Waszym zadaniem jest zaznaczenie na kartach liter, które tworzą wasze imię w języku obcym. Uczeń z grupy polskiej postara się znaleźć litery alfabetu ukraińskiego, które tworzą jego imię, uczeń z grupy ukraińskiej – litery alfabetu polskiego. Dla ułatwienia zadania możecie zapisać na kartce wasze imię w języku ojczystym* (polecenie jest formułowane w obu językach). Uczniowie wykonują ćwiczenie, a w trakcie jego trwania nauczyciel podchodzi do każdej pary, sprawdza poprawność wykonanego zadania oraz, w przypadku trudności, pomaga uczniom.

ZAKOŃCZENIE I PODSUMOWANIE

- Nauczyciel informuje, że lekcja zbliża się do końca. Podsumowuje lekcje i zachęca do podzielenia się wrażeniami z zajęć: *Na dzisiejszej lekcji mogliście zapoznać się z alfabetem ukraińskim/polskim. Jakie są wasze wrażenia? Co was zaskoczyło? Co sprawiło wam największą trudność? Czy nauka alfabetu innego języka jest łatwa, czy trudna?* (nauczyciel zwraca się do uczniów w obu językach). Uczniowie dzielą się swoimi wrażeniami.

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1A

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIwersYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

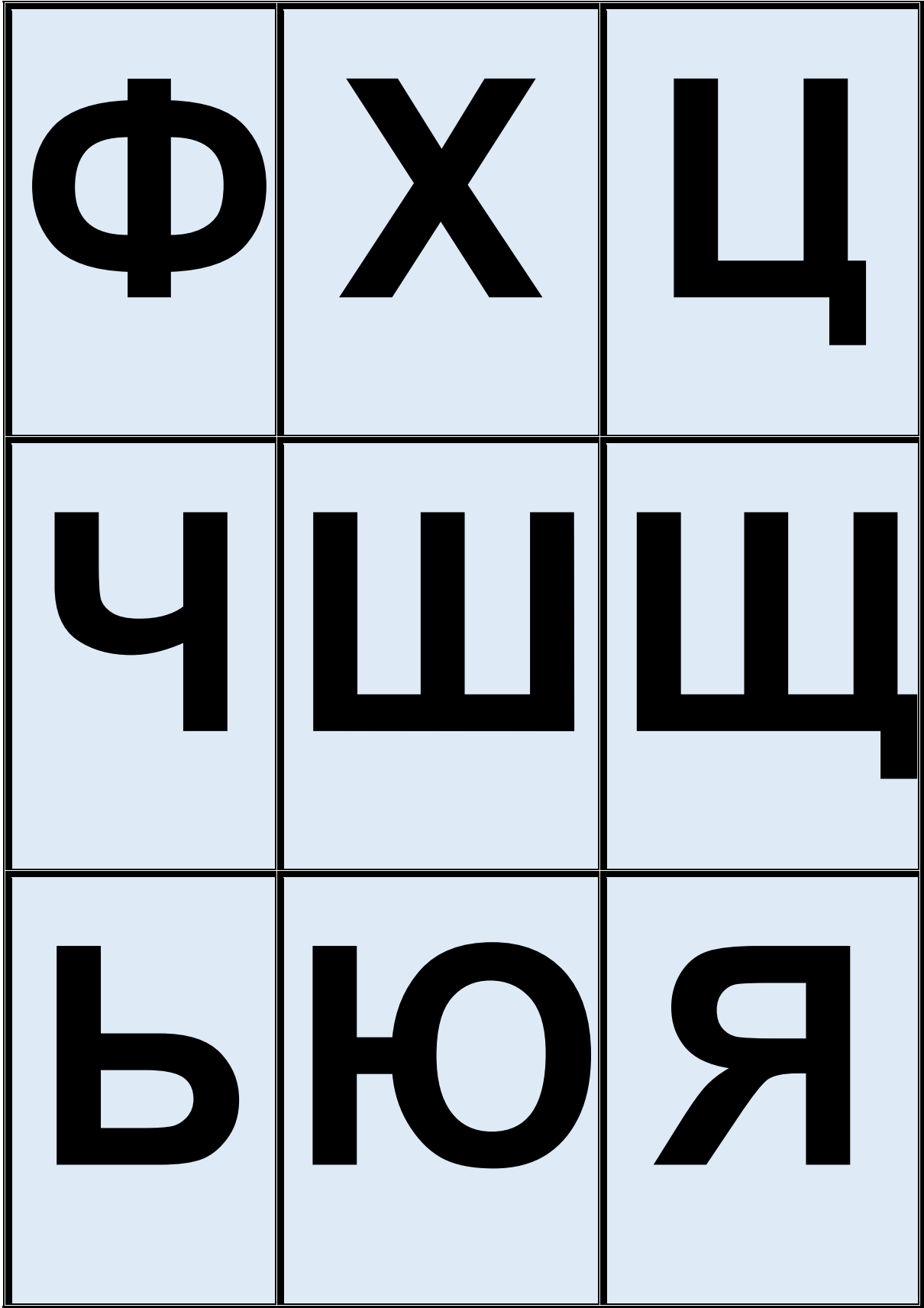

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIwersYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

Л	М	Н
О	П	Р
С	Т	У

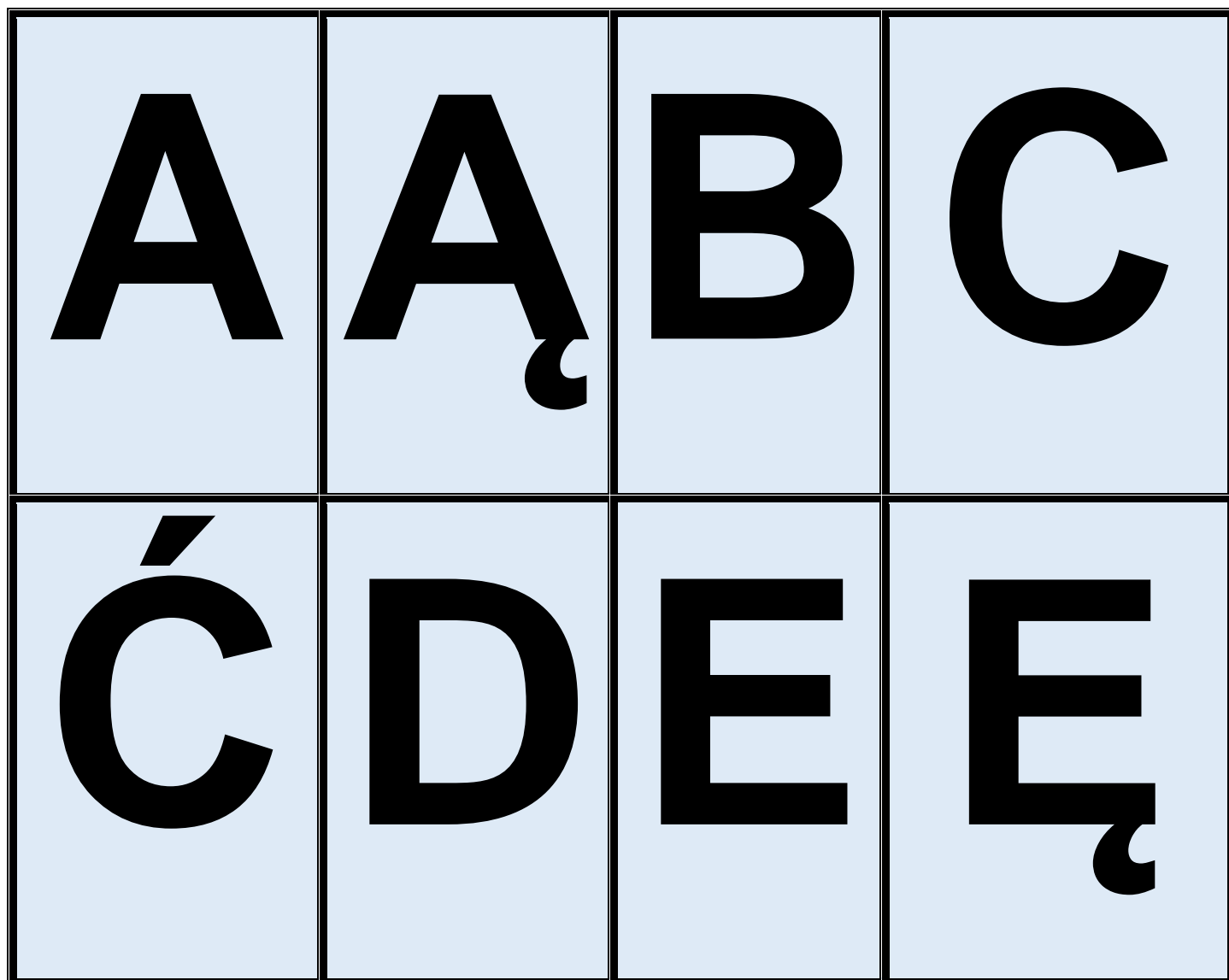
„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIwersYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

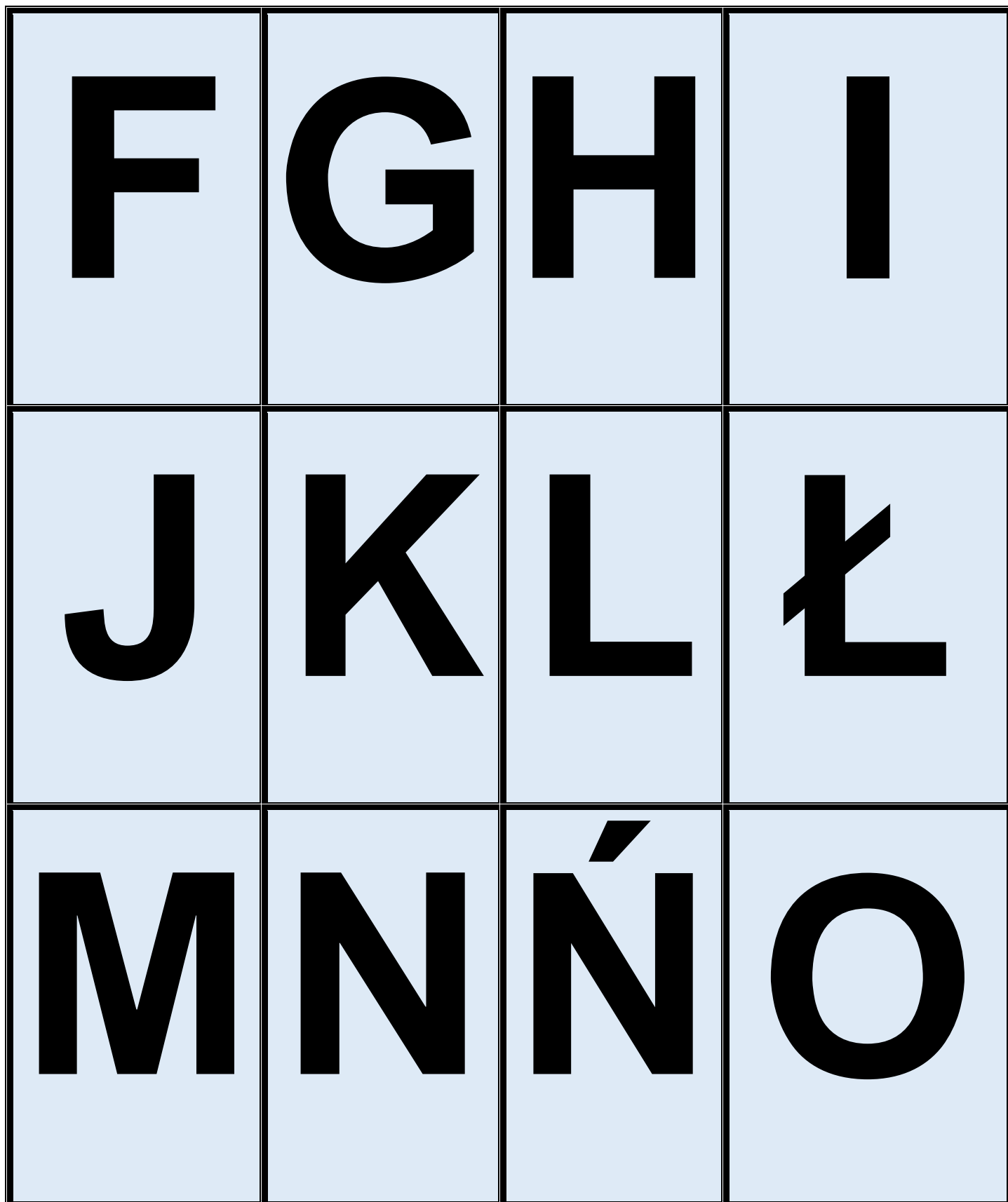

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIwersYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

ZAŁĄCZNIK 1B

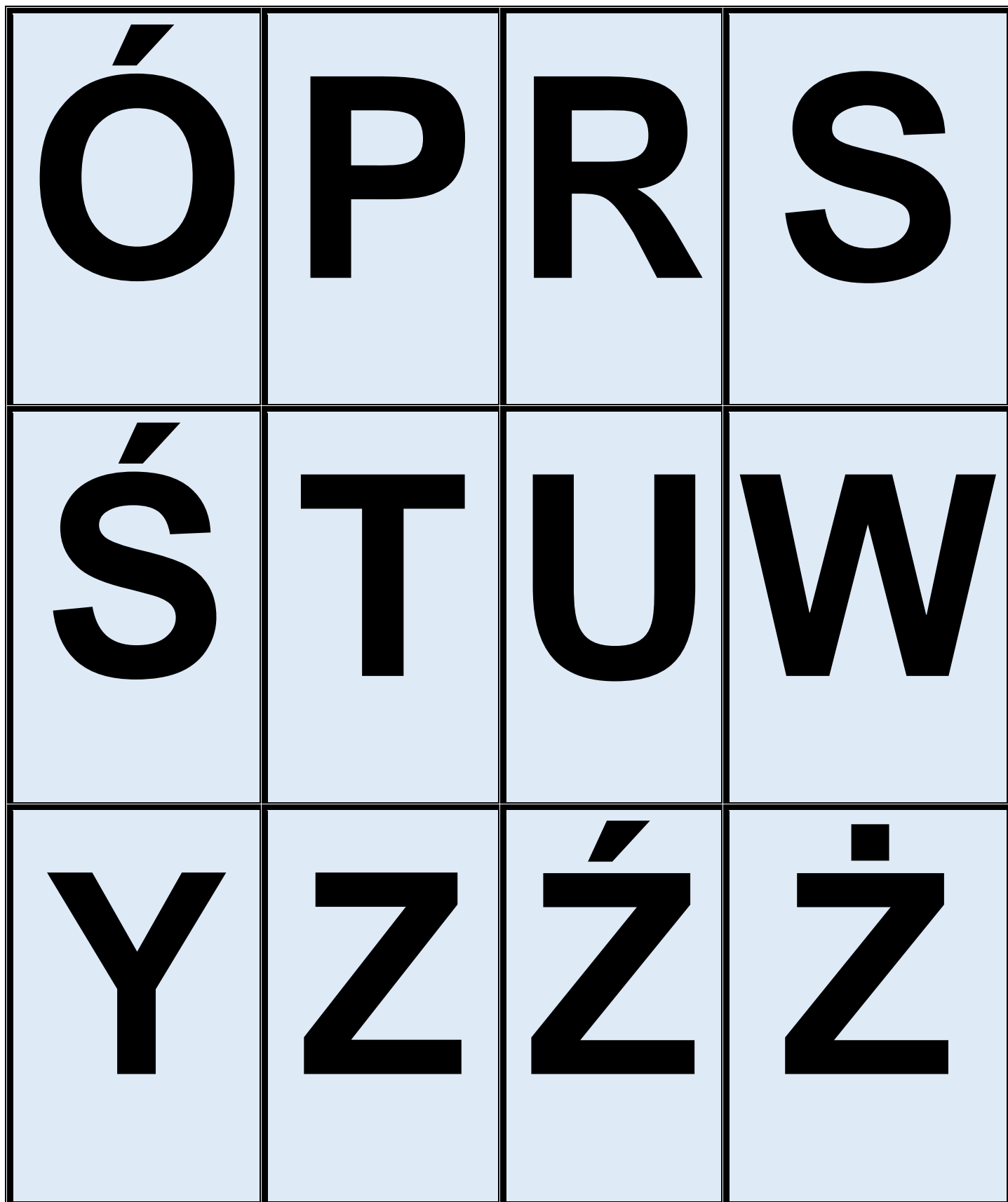

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

ZAŁĄCZNIK 2

Na lekcji wykorzystano piosenkę-animację o alfabecie ukraińskim, stworzoną przez markę Hey Clay (<https://www.youtube.com/watch?v=ch8WbaSoBKs>).

ZAŁĄCZNIK 3

Na lekcji wykorzystano animację o alfabecie polskim *Telewizyjne abecadło*, stworzoną przez markę MINDS UP (<https://www.youtube.com/watch?v=Fdmc6zRVhQY>).

ZAŁĄCZNIK 4

W ćwiczeniu 2 wykorzystano gotowe pomoce edukacyjne, m.in. karty trójdzielne Montessori z serii: „Motyle dzienne w Polsce”, „Ptaki przylatujące na wiosnę”, „Dinozaury”, „Zwierzęta Europy”, „Zwierzęta Ameryki Północnej”, „Zwierzęta Ameryki Południowej”, „Zwierzęta Arktyki”, „Zwierzęta Antarktydy”, „Owady”, „Zwierzęta Australii”, „Zwierzęta gospodarskie i hodowlane”, „Zwierzęta Azji”, „Zwierzęta Afryki”, „Mieszkańcy lasu” (olipoli.pl); „Cienie zwierząt” (cz. 1 i 2), „Zwierzęta świata”, „Ptaki niełoty”, „Ptaki wodne Polski”, „Zwierzęta Bałtyku”, „Ptaki szponiaste Polski”, „Zwierzęta wszystkożerne”, „Zwierzęta roślinożerne”, „Zwierzęta mięsożerne”, „Różowe zwierzęta”, „Walenie”, „Gady Polski”, „Ptaki egzotyczne” (nudzi-misie.pl), oraz karty z gry „Dixit”.

ZAŁĄCZNIK 5A

A	Ą	B	C
Ć	D	E	Ę
F	G	H	I
J	K	L	Ł
M	N	Ń	O
Ó	P	R	S
Ś	T	U	W
Y	Z	Ż	Ź

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

ZAŁĄCZNIK 5B

А	Б	В
Г	Ґ	Д
Е	Є	Ж
З	И	І
Ї	Й	К
Л	М	Н
О	П	Р
С	Т	У
Ф	Х	Ц
Ч	Ш	Щ
Ь	Ю	Я